

3.4. A költségvetéshez kapcsolódó intézményi szereplők feladata

3.4.1. Az Államadósság Kezelő Központ feladatai

Az államadósság kezelésével hazánkban egy önálló intézmény, az **Államadósság Kezelő Központ Zrt. (AKK Zrt.)** foglalkozik. Az AKK az állam egy egyszemélyi tulajdonában álló, zártkörűen működő részvénytársaság, amelynek célja az államháztartás központi alrendszerének finanszírozási igényének teljesítése. Nevében az alapításhoz és a tulajdonosi jogok gyakorlásához kapcsolódó jogokat az államháztartásért felelős miniszter gyakorolja. Az ÁKK Zrt. a feladatai ellátásához a KELER Központi Értéktár Zrt.-nél értékpapír letéti- és értékpapírszámlát, valamint devizaszámlát, a Magyar Nemzeti Banknál vagy hitelintézetnél devizaszámlát vezethet.

Elsődleges feladatai:

- a központi költségvetésről szóló törvény felhatalmazása alapján szervezi az államháztartás központi alrendszere részére az állampapír-kibocsátást, hitelfelvételt és adósság-átvállalást
- elkészíti a központi költségvetés éves és középtávú finanszírozási tervét, kidolgozza az adósság finanszírozási stratégiáját
- gondoskodik az államháztartás központi alrendszere adósságának kifizetéséről,
- a központi költségvetésről szóló törvény felhatalmazása alapján gondoskodik a központi költségvetés fizetőképességének fenntartásáról, valamint az állam átmenetileg szabad pénzeszközeinek kezeléséről,
- szervezi a másodlagos állampapír-piacot,
- a másodlagos állampapír-piacon sajtószámlás kereskedést, értékpapír kölcsönzést, repó és fordított repó műveleteket végez, valamint azonnali, határidős, fedezeti, csere és származtatott ügyleteket köt, továbbá letétkezelési és letéti őrzési feladatokat lát el,
- elemzi az adósságszolgálat és az állampapírpiac folyamatait,
- közreműködik az államadósság számításában, tájékoztatást ad az államháztartás központi alrendszere adósságának alakulásáról, az állampapírpiac folyamatairól,
- véleményezi az egyedi állami kezességvállalás, garanciavállalás mellett nyújtott hitelek és kibocsátott kötvények feltételeit,
- hitel-betét műveleteket végez,
- közreműködik az állami kezesség, garancia melletti hitel- és kölcsönfelvétellel, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír kibocsátással kapcsolatos feladatok ellátásában.

További feladatai:

- jogszabály felhatalmazása alapján állami kezességgel, állami garanciával biztosított, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok forgalomba hozatalát szervezheti, ezzel kapcsolatos tanácsadási feladatokat láthat el
- díj ellenében közreműködhet az állam, az önkormányzat, valamint ezek többségi tulajdonában álló gazdálkodó szervezete hitelfelvételével, kölcsönfelvétellel, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírjának kibocsátásával kapcsolatos feladatok - ideértve az üzleti stratégiával kapcsolatos tanácsadást is – ellátásában

- közreműködhet az Országos Betétbiztosítási Alap és a Szanálási Alap szabad pénzeszközeinek kezelésében, valamint annak hitelfelvételével, kölcsönfelvételével, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírjainak kibocsátásával kapcsolatos feladatok - ideértve az üzleti stratégiával kapcsolatos tanácsadást is – ellátásában
- közreműködhet a Befektető-védelmi Alap pénzeszközeinek kezelésében

A stabilitási törvény egy további szereplő, a **Költségvetési Tanács** hatás- és működési körét is meghatározza. Szerepe, feladatköre az államháztartás működése szempontjából kettős: egyrészt testületként eljárva vesz részt a központi költségvetésről szóló törvény (a továbbiakban: költségvetési törvény) előkészítésében és végrehajtásában, másrészt részt vesz az államadósság mértékére vonatkozó előírások betartásának ellenőrzésében. Működése során alapvetően a véleménynyilvánítás eszközt használja, amely kiterjed:

- a központi költségvetésről szóló törvény tervezetére
- félévente a központi költségvetésről szóló törvény végrehajtásának helyzetére és az államadósság várható alakulására,
- a központi költségvetésről szóló törvényjavaslatban foglaltak megalapozásához szükséges törvénymódosításokat tartalmazó törvényjavaslatokra,
- a központi költségvetés tervezésével, végrehajtásával, a közpénzek egyéb módon történő felhasználásával kapcsolatos bármely kérdésre

Tevékenységgel kapcsolatosan fontos megemlíteni, hogy a központi költségvetésről szóló törvénytervezetet a Kormány először a Költségvetési Tanácsnak nyújtja be, akinek 10 napja van észrevétel tenni annak hitelességére és végrehajthatóságára vonatkozóan. Amennyiben ezen jogával él, a Kormány köteles a törvénytervezetet újra megtárgyalni és csak ezt követően benyújtani az országgyűlésnek. Az országgyűlés elé benyújtott költségvetési törvénytervezetet illetően a Tanácsnak észrevételi joga van.

A Tanács legfőbb szerepe mégis a központi költségvetésről szóló törvénnyel kapcsolatosan az államadósság csökkentése érdekében történő „vétó jog”:

- A Tanács azon véleményét, amelyben azt állapítja meg, hogy a központi költségvetésről szóló törvényjavaslat megfelel az államadósság-szabálynak, az elfogadáshoz szükséges előzetes hozzájárulásának kell tekinteni, ha annak a Tanács által véleményezetthez képest változatlan szöveggel való elfogadására kerül sor.
- Ha a Tanács véleményében azt állapítja meg, hogy a költségvetési törvényjavaslat elfogadása az államadósság-szabály megsértését eredményezné, véleményét részletesen indokolja. Ez alapján a Kormány a központi költségvetésről szóló törvényjavaslat államadósság-szabálynak való megfelelését biztosító módosító javaslatot nyújt be az Országgyűlésnek a Tanács véleményének kézhezvételét követő három napon belül. Az eljárást mindaddig folytatni kell, amíg a Tanács a központi költségvetésről szóló törvényjavaslat elfogadásához szükséges előzetes hozzájárulását meg nem adja.

Az éves „rendes” költségvetés elfogadásán túl, a költségvetés évében természetesen minden módosítás esetén vizsgálja a Tanács az államadósság-szabálynak történő megfelelést a benyújtott tervezetnek. A központi költségvetésről szóló törvény módosítását tartalmazó olyan törvényjavaslat elfogadásához, amely a központi költségvetés bevételi vagy kiadási főösszegét megváltoztatná vagy a költségvetési hiány mértékét növelné, a Tanács előzetes hozzájárulása szükséges.

3.4.2. A Magyar Államkincstár feladatai

A Magyar Államkincstár önálló jogi személyiséggel rendelkező, országos hatáskörű, önállóan működő és gazdálkodó, központi költségvetési szerv, amely az államháztartásért felelős miniszter szakmai, törvényességi és költségvetési irányítása alatt áll. 1996. április 1-jén alakult meg. Fiókhálózata 1996. július 1-jével alakult meg 18 megyében. 2001-ben vált ki belőle az Államadósság Kezelő Központ Zrt.

A kincstár története, létjogosultsága

A kincstári rendszer Magyarországon több mint 1000 éves múltra tekint vissza. Az évszázadok alatt sokféle formában működött, eltérő funkciókkal, változó intézményekkel.

A Kincstár 1996. január 1-jén, a kincstári gondolat újjászületésének jegyében alakult meg a központi költségvetési feladatok ellátására és egységessé tételére.

Az 1990-es években a szabad pénztartalékaikat az állami intézmények befektethették, ami egyrészt magában hordozta a veszteség lehetőségét, másrészt nem tette lehetővé a takarékos működést, hiszen az átmenetileg forráshiányos intézmények likviditásának biztosítása további – egyébként elkerülhető – forrásbevonást tett szükségessé. A kincstári rendszer kialakításával valamennyi állami szerv, illetve a közpénzeket felhasználó testületek bevételeit és kiadásait összesítetten a Kincstári Egységes Számlán vezeti (KESZ).

A Kincstár felelős az állami költségvetés végrehajtása során a pénzforgalom lebonyolításáért és az elszámolásokért, a költségvetési pozíció előrejelzéséért és a likviditás menedzseléséért, továbbá meghatározott adatszolgáltatásokért. Nyilvántartja az állam által vállalt garanciákat és viszontgaranciákat. Ellátja közel kilencszázezer (!) közszférában foglalkoztatott illetményének számfejtését, az ehhez kapcsolódó adó- és járulék elszámolást és bevallást.

Vezeti a költségvetési szervek törzskönyvi nyilvántartását - a cégnyilvántartáshoz hasonlóan - az alapító okiratok alapján. Nettó módon biztosítja a központi költségvetésből juttatott támogatásokat a helyi önkormányzatok, a többcélú kistérségi társulások és az egészségügyi intézmények részére, és ellenőrzi azok felhasználását. A helyi önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, társulások, térségi fejlesztési tanácsok és az általuk irányított költségvetési szervek körében kockázatelemzésen alapuló mintavétel alapján független szabályszerűségi pénzügyi ellenőrzést végez. Fogadja és összesíti a költségvetési beszámolókat. Folyósítja és ellenőrzi az EU-s és hazai támogatásokat, a jogosulatlanul kiutalt támogatásokat visszaköveteli. Ellátja a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program közreműködő szervezeti feladatait. Számlát vezet a kincstári kör és a pénzforgalmi számlatulajdonosok részére, ellátja a kiadások teljesítéséhez, a bevételek beszedéséhez kapcsolódó pénzügyi feladatokat, valamint a kiadásokhoz kötődően likviditási és előirányzati fedezetvizsgálatot végez. A megyeszékhelyeken lévő állampénztári irodákban értékpapír forgalmazással és ahhoz kapcsolódó számlavezetéssel áll ügyfelei rendelkezésére.

Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság 2017. november 1-i beadványát követően a Magyar Államkincstár közreműködik a társadalombiztosítási nyugellátások, a családtámogatások, az egészségbiztosítás pénzügyi ellátásai, az utazási költségtérítés, a baleseti táppénz és a hatáskörébe utalt egyéb ellátások megállapításának és folyósításának szakmai irányításában és ellenőrzésében, ezen ellátásokkal kapcsolatban elősegíti az egységes

jogalkalmazást. A Kincstár kezeli az Nyugdíjbiztosítási Alapot, továbbá meghatározott esetben méltányossági jogkört gyakorol és kezeli a nyugdíjbiztosítás hatósági nyilvántartását. Ellátja továbbá a társadalombiztosítási egyéni számlához kapcsolódó feladatokat és kialakítja és működteti a feladatkörébe tartozó szakmai informatikai rendszereket. Vezeti a hatáskörébe utalt szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi és rehabilitációs nyilvántartásokat.

A Magyar Államkincstár hatáskörébe tartozó ellátások tekintetében nemzetközi összekötő szervei feladatokat lát el és közreműködik a szociális biztonsági rendszerek koordinációjával kapcsolatos európai uniós tagállami feladatok ellátásában. Jogszabályban meghatározott esetben megállapítja a nyugdíjnövelést, de az ellátásokkal kapcsolatos követeléskezelés is feladatkörébe tartozik. A jogszabályban megjelölt küldeménytípusok vonatkozásában biztosítja a központi érkeztetést, iktatást és kézbesítést, illetve a központi nyomtatást és postai úton történő közlést. A Magyar Államkincstár ellátás-megállapítási és ellátás-folyósítási feladatokat is végez és megállapítja a hozzátartozói ellátásokat, az egyes politikai rehabilitációs ellátásokat és a nemzeti helytállásért pótlékot. Intézkedik a nyugellátások és egyéb ellátások emeléséről és ellátásból történő levonást teljesít, valamint kiállítja és megküldi a jogosultak részére az Ellátottak utazási utalványát. A feladatok támogatásához kezeli a folyósításhoz szükséges adatokat és ügyfélszolgálati tevékenységet végez.

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal beolvadásos különválását követően 2017. január 1-jétől a Magyar Államkincstár látja el az Európai Unió Közös Agrárpolitikájában (KAP) meghatározott források vonatkozásában a kifizető ügynökségi tevékenységet, emellett gondoskodik a nemzeti agrár-vidékfejlesztési támogatások kifizetéséről is. E tevékenysége során kérelmeket kezel, értékkel, ehhez kapcsolódóan döntéseket hoz, illetve készít elő, kifizetéseket engedélyez és teljesít, adminisztratív és helyszíni ellenőrzéseket végez, és működteti az alaptevékenységéhez kapcsolódó nyilvántartási rendszereket. Feladatai közé tartozik továbbá az információszolgáltatás, adattárolás, jelentéstétel, képzés és ügyfél-tájékoztatás.

A Magyar Államkincstár, mint agrárkár-enyhítési szerv a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti események miatti kockázatok hatásának enyhítése és egységes

A kincstár számokban

- Magyarország teljes pénzforgalmának **24 százalék**a a Kincstáron keresztül *folym át*.
- A Kincstárban foglalkoztatottak száma országosan: **6 700 fő**.
- A Kincstár több mint **950 000 főnek** számfejt a havi illetményt.
- A Kincstárban vezetett
 - forintszámla tulajdonosok száma: **5 201**
 - devizaszámla tulajdonosok száma: **267**
 - forintszámlák darabszáma: **10 585**
 - devizaszámlák száma: **1 234**
- Havonta kb. 1,85 millió tranzakciót hajt végre, éves szinten kb. 141 ezer milliárd Ft forgalmat bonyolít le
- Állami alkalmazottak bérszámfejtett összege kb. 250 milliárd Ft/hó
- 10 millió Ft feletti kötelezettségvállalást költségvetési felügyelőnek (kb. 20 fő) kell a költségvetési szerveknél ellenjegyezni

kezelése érdekében minden évben jelentős támogatást nyújt a gazdálkodóknak, illetve ennek keretében üzemelteti a Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszert.

A Kincstár a közpénzek elköltésének résztvevője és egyben felügyelője is. Feladata a közpénzek útjának nyomon követése, hogy jogosulatlan kifizetések ne történjenek.

Hetente kétszer, 90 napra előre számítva, napi bontásban megadja a várható likviditás alakulását, beleértve az államadósság várható törlesztéseit.

3.4.3. Ellenőrzés az államháztartás rendszerében

Az államháztartás ellenőrzési rendszere többszintű rendszer:

- külső ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat az **Állami Számvevőszék**, valamint a Magyar Államkincstár látja el
- kormányzati szintű ellenőrzése a kormányzati ellenőrzési szerv, az európai támogatásokat auditáló szerv és a kincstár által valósul meg. Az ellenőrzés ebben az esetben kiterjed a kormánydöntések végrehajtásának ellenőrzésére, az európai uniós forrásból, illetve az állam nevében kötött nemzetközi szerződés alapján finanszírozott egyéb programból nyújtott támogatás felhasználásának ellenőrzésére, valamint a gazdálkodó szervezeteknek, a közalapítványoknak, a köztestületeknek, az alapítványoknak és az egyesületeknek nyújtott költségvetési támogatások és meghatározott célra ingyenesen juttatott állami vagyon felhasználásának ellenőrzésére.

Ezeket az ellenőrzéseket sok esetben a Magyar Államkincstár közreműködésével valósítják meg a kormányzati szervek.

Önkormányzat esetén önkormányzati biztos kerül kinevezésre, amennyiben a harminc napon túli, lejárt esedékességű elismert tartozásállományának mértéke két egymást követő hónapban eléri az éves eredeti kiadási előirányzatának 10%-át vagy a százötven millió forintot. Az önkormányzati biztos a helyi önkormányzat által irányított költségvetési szerv szervezeti felépítését, működési folyamatát és gazdálkodását érintő racionalizálási javaslatokat tehet, intézkedéseket kezdeményezhet.

- a belső kontrollrendszer a költségvetési szervek belső kontrollrendszere - beleértve a belső ellenőrzést - keretében valósul meg. Ennek céljai sokrétűek:
 - o a működés és gazdálkodás során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan, eredményesen hajtják végre
 - o az elszámolási kötelezettségeket teljesítik
 - o megvédjék az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és nem rendeltetésszerű használattól.

3.4.4. Az Állami Számvevőszék jogállása

Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés független, legfőbb pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve, amely az Országgyűlésnek alárendelve látja el feladatát. Általános hatáskörrel végzi a közpénzekkel és az állami és önkormányzati vagyonnal való felelős gazdálkodás ellenőrzését. Ellenőrzési tapasztalatain alapuló megállapításaival, javaslataival, tanácsaival segíti az Országgyűlést, annak bizottságait, és az ellenőrzött szervezetek munkáját, amellyel elősegíti a jól irányított állam működését.

Az Állami Számvevőszék megállapításai alapján az ellenőrzött szervezetekkel és a felelős személyekkel szemben az illetékes szervezetnél eljárást kezdeményezhet. Jelentései, az abban foglalt megállapításai, következtetései bíróság vagy más hatóság előtt nem támadhatók meg. Elnöke az Országgyűlés számára készített éves beszámolójában tájékoztatást ad a szervezet előző évi ellenőrzési tevékenységéről, működéséről, gazdálkodásáról, valamint az ellenőrzési megállapítások alapján tett intézkedésekről. Az Országgyűlés számára véleményt ad a központi költségvetésről szóló törvényjavaslat megalapozottságáról, a bevételi előirányzatok teljesíthetőségéről, az állami kötelezettségvállalással járó beruházási előirányzatok felhasználásának törvényességéről és célszerűségéről.

Ellenőrzi a központi költségvetésből gazdálkodó szervezeteket (intézményeket), valamint az államháztartásból nyújtott támogatás vagy az államháztartásból meghatározott célra ingyenesen juttatott vagyon felhasználását a helyi önkormányzatoknál, az országos és helyi nemzeti önkormányzatoknál, a közalapítványoknál (ide értve a közalapítvány által alapított gazdasági társaságot is), a köztestületeknél, a közhasznú szervezeteknél, a gazdálkodó szervezeteknél, az egyesületeknél, az alapítványoknál és az egyéb kedvezményezett szervezeteknél. Amennyiben a kedvezményezett szervezet az államháztartásból támogatásban - ide nem értve a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése alapján történő átutalását - vagy ingyenes vagyonjuttatásban részesül, gazdálkodási tevékenységének egésze ellenőrizhető.

Az Állami Számvevőszék ellenőrzése során értékeli az államháztartás számviteli rendjének betartását, az államháztartás belső kontrollrendszerének működését, ellenőrzi a központi költségvetés végrehajtásáról készített zárszámadást.

Az Állami Számvevőszék az általa végzett ellenőrzések szakmai szabályait, módszereit maga alakítja ki, és a kialakított szabályokat nyilvánosságra hozza. A részére megküldött tájékoztatók, vagy a hozzá érkezett tájékoztatási célú információk, jelzések és egyéb dokumentumok alapján

- ellenőrzést végezhet,
- külön jogszabályban foglalt felhatalmazás esetén jogorvoslati eljárást kezdeményezhet,
- a tudomására jutott adatokról, tényekről az eljárásra, intézkedésre jogosult illetékes állami szervet értesíti,
- a tudomására jutott adatokat, tényeket a folyamatban lévő ellenőrzései keretében vagy ellenőrzéseinek tervezése során hasznosítja.

Az ellenőrzést végző számvevő az ellenőrzés során a dokumentumokba és az informatikai eszközökkel kezelt adatnyilvántartó rendszerek adatállományába akkor is betekinthez, illetve azokról másolatot, kivonatot készíthet, ha azok minősített adatot vagy törvény által védett egyéb titkot tartalmaznak.

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
KÖZGAZDÁSZ KÉPZÉS
TÁVOKTATÁSI TAGOZAT
LECKESOROZAT
COPYRIGHT © SZTE GTK 2017/2018

A LECKE TARTALMA, ILLETVE ALKOTÓ ELEMEI ELŐZETES,
ÍRÁSBELI ENGEDÉLY MELLETT HASZNÁLHATÓK FEL.

JELLEN TANANYAG
A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEMEN KÉSZÜLT
AZ EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL.
PROJEKT AZONOSÍTÓ: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE